



Datum
2006-02-13

Vår beteckning
0406-05-02596

Ert datum
2005-09-30

Er beteckning
M2005/4958/Bo

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet

103 33 Stockholm

Remissyttrande över PBL-kommitténs slutbetänkande, Får jag lov? - Om planering och byggande (SOU 2005:77)

Sammanfattning

Sjöfartsverket är i huvudsak positivt till föreslagna förändringar inte minst då det gäller att stärka översiktsplanens strategiska roll som bl.a. skulle kunna skapa förutsättningar för en förenklad hantering i efterföljande delar av planeringsprocessen. Verket vill i detta sammanhang lyfta fram riksintressenas betydelse i översiktsplanarbetet. Vidare ser Sjöfartsverket en fördel med en ökad samordning mellan plan- och bygglagen och annan anknuten lagstiftning som förhoppningsvis kan medföra att hanteringen förenklas och dubblerade prövningar undviks till gagn för samhällsutvecklingen.

Betänkandet

Efter tre års utredning och översyn av den svenska plan- och bygglagstiftningen har PBL-kommittén lämnat föreliggande slutbetänkande. Någon ny plan- och bygglag (PBL) är inte aktuell och den grundläggande strukturen ligger i stort fast dock föreslås förändringar på ett flertal områden för tillämpningen av lagstiftningen.

Vad gäller hållbar utveckling och andra särskilt utpekade mål och intressen som t ex de nationella miljömålen anses lagstiftningen erbjuda de instrument och tillgodose de krav som rimligen kan krävas.

Två förändringar av större betydelse för planinstrumenten föreslås. Den ena innebär att fastighetsplanen slopas och den andra att användningsområdet för områdesbestämmelser begränsas.

Datum
2006-02-13

Vår beteckning
0406-05-02596

Översiktsplanen (ÖP) ska bli mer strategisk i sin inriktning och fokusera på den långsiktiga användningen av mark- och vattenområden. Detta innebär bl.a. att kommunerna ska vidga sitt perspektiv i planeringen bl. a. genom att redovisa överordnade mål och riktlinjer som lagts till grund för ställningstaganden och ökad mellankommunal samverkan. Vidare behöver dialogen mellan kommunen och länsstyrelsen som statens företrädare utvecklas och där länsstyrelsen tar ansvaret för samordning och avvägningar mellan olika intressen. En annan förändring är att lagen ska ge uttryckligt stöd för möjligheterna att ändra översiktsplanen genom fördjupningar och tematiska tillägg. Kravet på aktualitetsprövning av översiktsplanen förstärks och en aktuell översiktsplan kommer att vara en förutsättning för att snabba upp den efterföljande planeringsprocessen och ge stöd för en detaljplanering som är mer inriktad på strukturella frågor än den vanligtvis är idag. Exempelvis ska en kommun kunna hoppa över ett programskede om stöd för den tänkta åtgärden finns i ÖP och att den är aktuell. En sammanhållen byggprocess återinförs, dvs. byggnmälan slopas och bygglovsprövningen samordnas med miljöbalksprövningen i vissa fall. Byggnadsnämndens tillsyn förskjuts till tidiga och avslutande skeden.

Det föreslås vissa förändringar i samordningen mellan PBL och miljöbalken (MB) i syfte att undvika dubblerade prövningar och att låta vissa moment i förfarandet vara gemensamma. T. ex. skall prövningen av anläggningar som kräver både bygglov enligt PBL och anmälan enligt 9 kap. MB kunna handläggas samlat vid bygglovsprövningen och leda till ett gemensamt beslut.

När det gäller planering och prövning av utbyggnaden av trafikinfrastrukturen sker detta enligt olika regelverk för de olika transportslagen och samordningen med PBL brister i vissa fall. Samordningen mellan PBL och trafiklagarna har inte kunnat rymmas inom ramen för PBL-översynen utan behöver ses över i särskild ordning. En effekt av de föreslagna generella ändringarna avseende översikts- och detaljplaneringen kan emellertid vara att planerna får ökad betydelse som beslutsunderlag vid utbyggnader.

PBL-ärenden ska fortsättningsvis kunna överprövas i länsstyrelsen och därefter i så kallade plan- och miljödomstolar, som är en form av utbyggda miljödomstolar. Sista instans föreslås bli en plan- och miljööverdomstol.

Genom den föreslagna instansordningen möjliggörs en samordna hantering av PBL- och MB-ärenden också vid överprövningen. Regeringens prövning av planärenden föreslås slopas.

Datum
2006-02-13

Vår beteckning
0406-05-02596

Sjöfartsverket

Sjöfartsverket ska enligt 34 § Förordning (1995:589) med instruktion för Sjöfartsverket inom sitt verksamhetsområde tillhandahålla underlag för tillämpningen av 3-5 kap. miljöbalken och av plan- och bygglagen (1987:10).

Sjöfartsverket är i huvudsak positivt till föreslagna förändringar av de olika planinstrumentens tillämpningar. Detta gäller inte minst förslaget att stärka översiktsplanernas strategiska roll som bl. a. skapar förutsättningar för en förenklad hantering i efterföljande delar av planeringsprocessen.

I avsaknad av något planinstrument för allmänna intressen på nationell nivå vill Sjöfartsverket dock lyfta fram betydelsen av de statliga riksintresseanspråken som ett uttryck för nationella heltäckande statliga sektorsambitioner. Dessa anspråk bör ses som en resurs för regional utveckling i bl. a. översiktsplanarbetet. Riksintresseanspråken blir dock riksintressen först då de beslutats i rättsverkande beslut via bl. a. PBL och MB. Sjöfartsverket ser i detta sammanhang ett behov av att utveckla värdebeskrivningar och preciseringar av riksintressen samt metodutveckling för avvägning mellan olika riksintressen. Riksintresseinstrumentet har förutsättningar att bli ett flexibelt och effektivt planeringsinstrument om alla berörda förstår systemet, tar fram aktuellt planeringsunderlag och om systemet kontinuerligt förvaltas och utvärderas.

Sjöfartsverket stöder förslaget att en länsstyrelse inte längre ska kunna ingripa mot ett kommunalt beslut på den grunden att frågor om mark- och vattenanvändningen som angår flera kommuner inte samordnats på lämpligt sätt men anser att länsstyrelsen bör vara en samtalspart.

Sjöfartsverket är positivt till samordning mellan PBL, MB och annan anknuten lagstiftning, däribland trafiklagarna, inte minst för att undvika dubblerade prövningar och därmed kunna snabba upp och förenkla hanteringen. En möjlig framtida samordning skulle kunna vara att lägga ihop PBL, MB och förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. i samma regelverk. Vidare är det positivt att statliga myndigheter i egenskap av sakägare får stöd i lag för rätten att överklaga.

Sjöfartsverket anser att nuvarande ordning för överprövning av planärenden där regeringen är sista instans bör bibehållas

Avslutningsvis har Sjöfartsverket förhoppningar att PBL som exploateringslagstiftning skall vara mer tillåtande än begränsande d.v.s. att man ska få lov att göra saker till gagn för samhällsutvecklingen.

Datum
2006-02-13

Vår beteckning
0406-05-02596

I handläggningen av detta ärende som har avgjorts av generaldirektören Jan-Olof Selén, har deltagit avdelningschefen för Sjöfart och Samhälle Lars Vieweg och chefen för Transportpolitiska enheten Maria Gelin samt samhällsplaneraren Björn-Åke Zetterberg, föredragande.



Jan-Olof Selén



Björn-Åke Zetterberg